

Fiskevelferd vs. lønnsomhet
(og fiskelykke)
Noen dilemma til diskusjon

Tore S Kristiansen, Havforskningsinstituttet
Fiskevelferdsforum. Forskningsdagene
Litteraturhuset, Oslo, 24.09.18

Hva skjer når lusa slår seg ned på
laksen?

Moral og etikk

“Very little of the great cruelty shown by men can really be attributed to cruel instinct. Most of it comes from thoughtlessness or inherited habit. The roots of cruelty, therefore, are not so much strong as widespread. But the time must come when inhumanity protected by custom and thoughtlessness will succumb before humanity championed by thought. Let us work that this time may come.”

– Albert Schweitzer

Moral (frå latin *moralis*, *moris*, som tyder 'sed, skikk') viser til normer og verdier til hvordan hvert individ eller ei gruppe menneske mener det er rett å leve.

Albert Schweitzer sitat: <https://www.goodreads.com/quotes/1933103-very-little-of-the-great-cruelty-shown-by-men-can>

Lov om dyrevelferd

§3. Generelt om behandling av dyr

Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

§ 20. Jakt, fangst og fiske
Jakt, fangst og fiske skal utøves på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte.

21 barn deltok i fiskekonkurransen - se bildene

Et barnearrangement på servicekaiene i Honningsvåg tirsdag ettermiddag.

NORDKAPPFESTIVALEN

Kjell-Bendik Pedersen

Publisert : 12.06.2018 23:30

Det var 21 barn som deltok da Nordkapp Jeger- og fiskeforening arrangerte fiskekonkurransen på servicekaiene i Honningsvåg på tirsdag.

Fisk er ikke helt som andre dyr

Etikk vs. fiskelykke?

annonse

Kia Soul Electric Kun **2.890,-**pr. mnd.* inkl. 3 års
serviceavtale, vinter-
hjul og met.lakk!

- ✓ Hurtiglader fra 0-80%
på ca. 30 minutter!
- ✓ Plass til 3 barne-
seter i baksetet

*Leiebeløp er basert på 3 år/30.000
km, nom.rente 4,7%. Startleie
53.400,-. Totalkostnad 155.770,-.
Tilbudet gjelder 2018-modeller på
lager, registrert før 31.12.

The Power to Surprise

MONSTERFISK: Det tok under to timer fra Christian Durup fikk den første storfisken, før den andre bet på. Foto: Christian Durup/Privat

Fikk to monsterfisk på under to timer

Christian Durup fra Sydsjælland i Danmark fikk seg en skikkelig overraskelse under fisketuren i Nord-Norge.

Etikk vs lønnsomhet og arbeidsplasser?

Frøya har både millionærer og milliardærer

Skattelistene får finans-Norge til å se mot Frøya. For ingen steder bor millionærene tettere enn hos oss. Lakseoppdrett har gjort at vi nå har både millionærer og milliardærer.

Han er blitt en av Norges største finanskjendiser uten å ha gjort stort annet for det enn å ha en far som har bygd opp en av Norges mest framgangsrrike bedrifter.

For en dag i året er hele landets øyne rettet mot Gustav Magnar Witzøe (23). Det er dagen da skattelistene legges ut.

I år viser tallene at laksearving Gustav Magnar er Norges nest rikeste person med en formue på 9.8 millioner kroner.

Tore Strømøy

tore.stromoy@www.froya.no

Publisert 14. okt. 2016 - 10:27

(Oppdatert: 03. mai 2017 - 13:15)

Fiskevelferd

 Publisert 27.08.2012 Sist endret 14.06.2018

 [Skriv ut](#)

God fiskevelferd er en viktig forutsetning for god fiskehelse, lav dødelighet, god kvalitet, godt omdømme og god lønnsomhet.

HAR LAKSEN DET BRA I OPPDRETTSANLEGGENE?

Laksen har ifølge lovverket krav på et miljø som sikrer god velferd gjennom hele sin livssyklus. God fiskevelferd bidrar også til god kvalitet på det ferdige produktet.

Etikk

Død fisk er bortkastet liv og fôr og ressurser brukt til ingen nytte

«... I oktober 2015 erklærte norske fôrprodusenter at de forplikter seg til å bruke bærekraftig soya..»

«Norsk fiskefôr består av omtrent 25 prosent soya.. I 2014 importerte norske fôrprodusenter om lag 646.000 tonn med soya»

Laksefakta.no

FRAMTIDEN I VÅRE HENDER

RAPPORT 4/2014

Godt brasiliansk

En kartlegging av soyaforbruket i norsk landbruk og oppdrettsnæring.

A large school of fish swimming in dark water, illuminated by a central light source. The fish are densely packed and appear to be moving in a coordinated pattern. The water is dark, and the light creates a bright, circular glow around the center of the school.

Fiskevelferd - de er mange

Av ca 400 mill klekket yngel,
blir ca 300 mill til smolt som blir satt i sjøen

..og mange lider og dør

Over 50 millioner dør før slakt

Hvis fisk kan lide så er også fiskeriene et enormt dyrevelferdsproblem

Omfang = Antall x Varighet x Alvorlighetsgrad

1-3 tusen milliarder fisk landes i fiskeriene
+ milliarder skades eller kastes ut

I Norge: ca 10 milliarder fiskes og 300 millioner oppdrettes

Fangst og avlivningsmetoder tar ikke hensyn til fiskevelferd

Fiskeoppdrett er enormt effektiv og intensiv kjøttproduksjon

4 oppdrettsanlegg
(20 personer)
produserer like
mye kjøtt som
4500 norske
sauebønder
(25000 t)

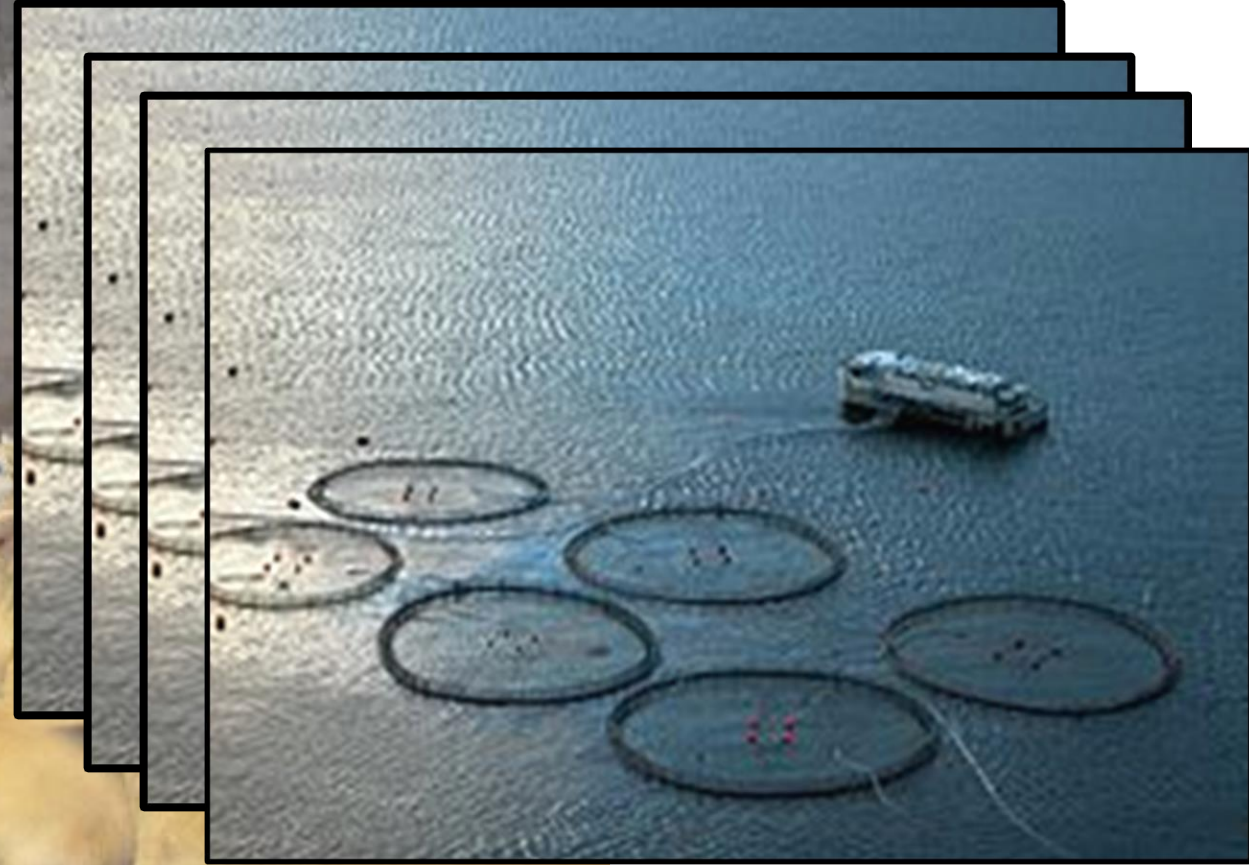

Foto: Bondebladet <http://www.bondebladet.no/article/16-ar-og-sauebonde-i-melhus/>

x 4500

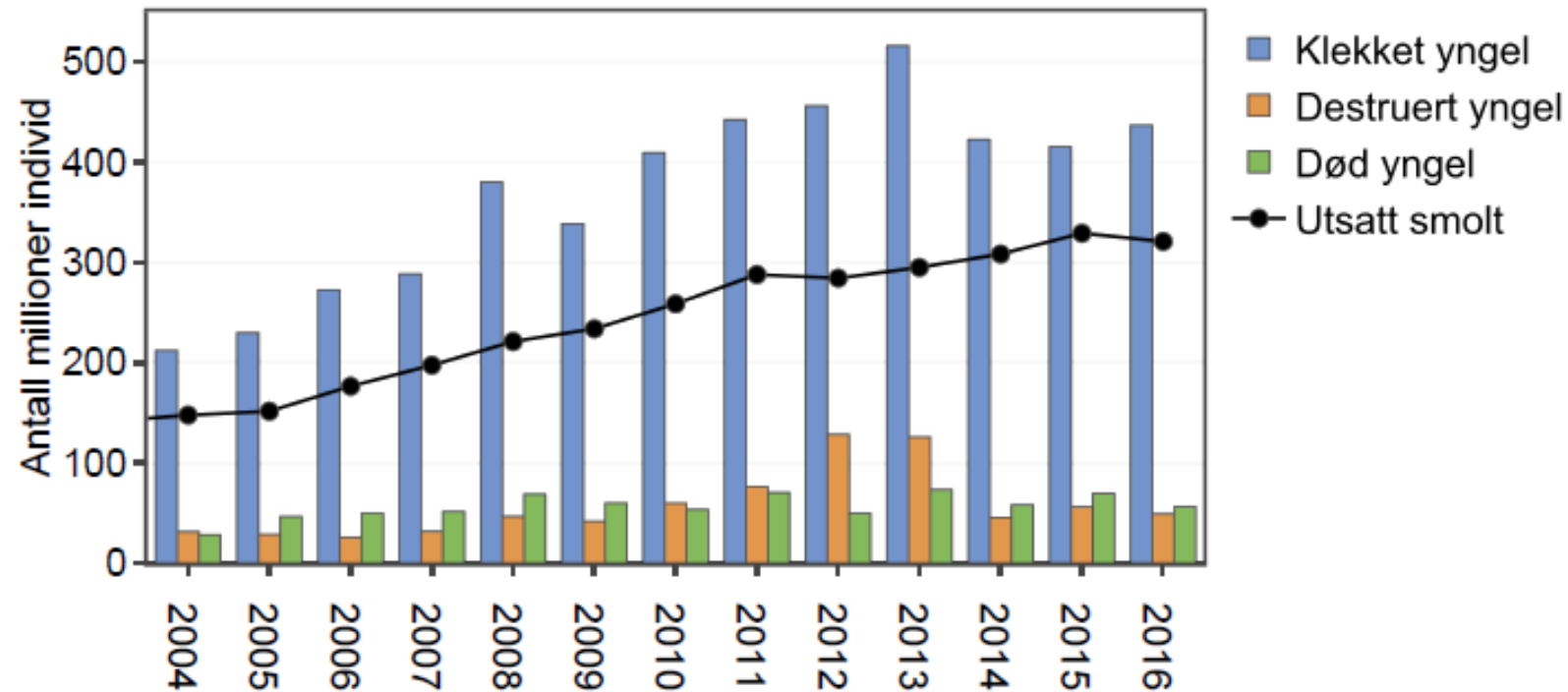

Å oppdrette, håndtere og behandle en million individer byr på store utfordringer!

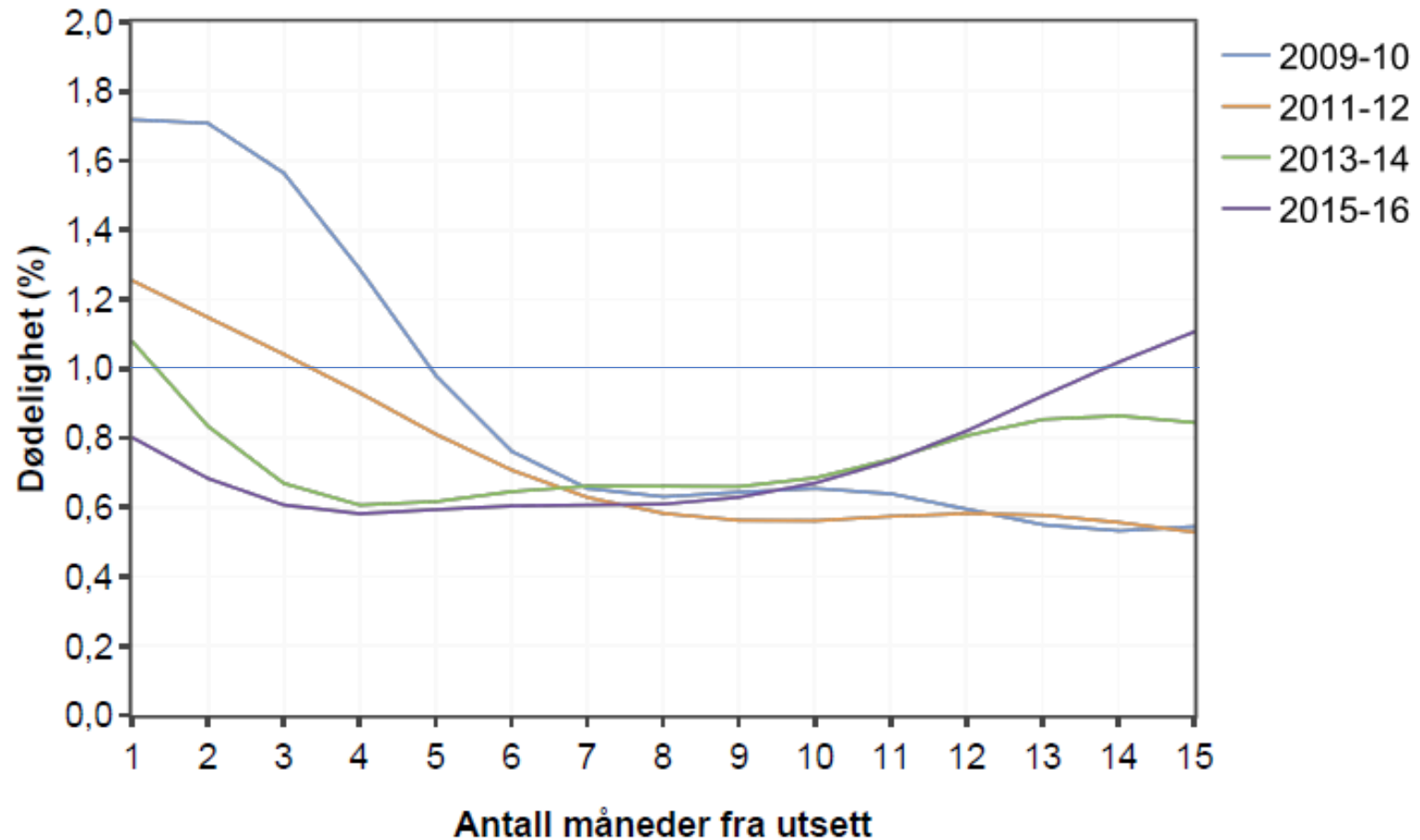
Lakselus
Gjelleamøber
Virussykdommer
Bakterier
Maneter og giftige alger
Håndtering og behandlingstress
og -skader
Ugunstige miljøforhold
Dårlig smoltifisering
RENSEFISKEN DØR

Settefiskproduksjon av laks 2004-16

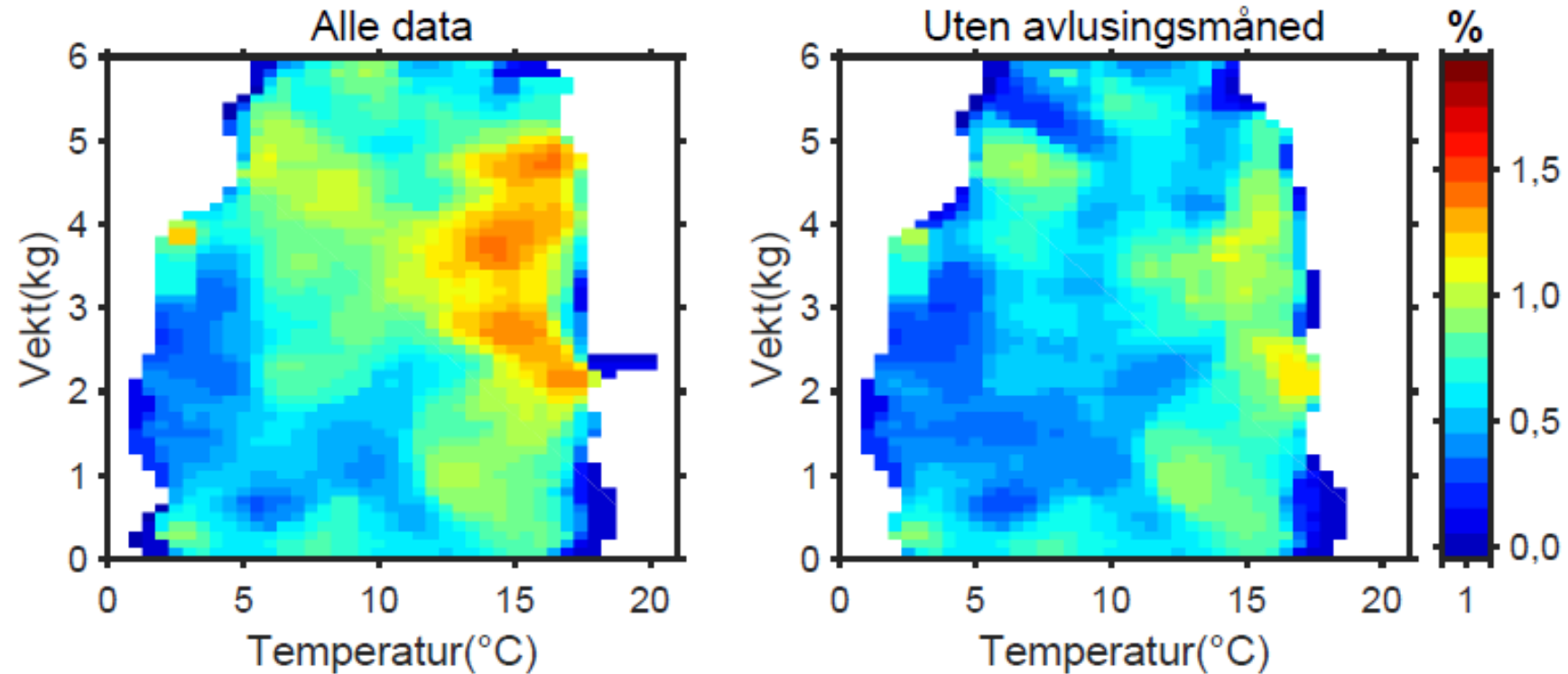
ca 3 av 4 blir til smolt

Bedre overlevelse i første del av sjøfasen, men høyere dødelighet på stor laks

Avlusning tar livet av mye stor laks!

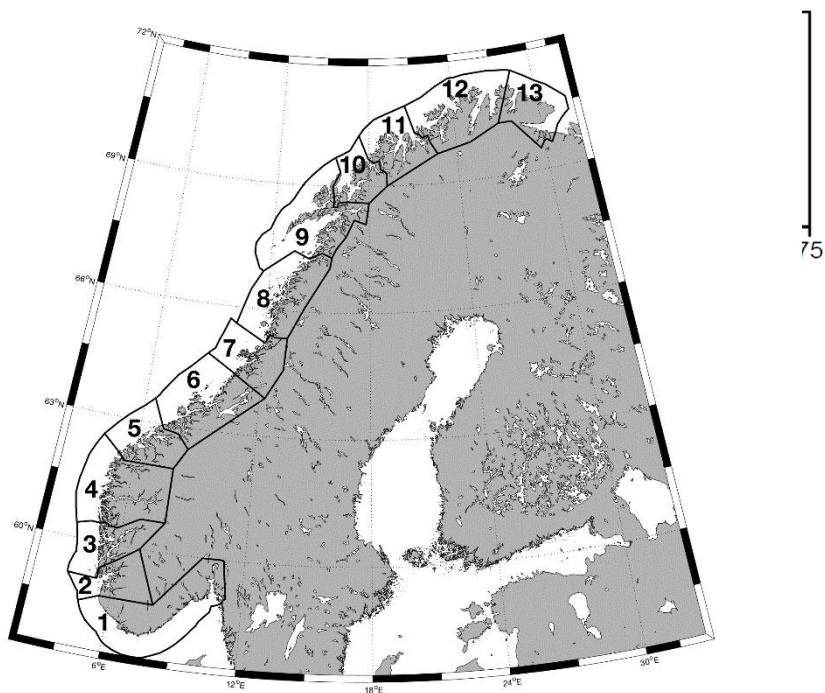
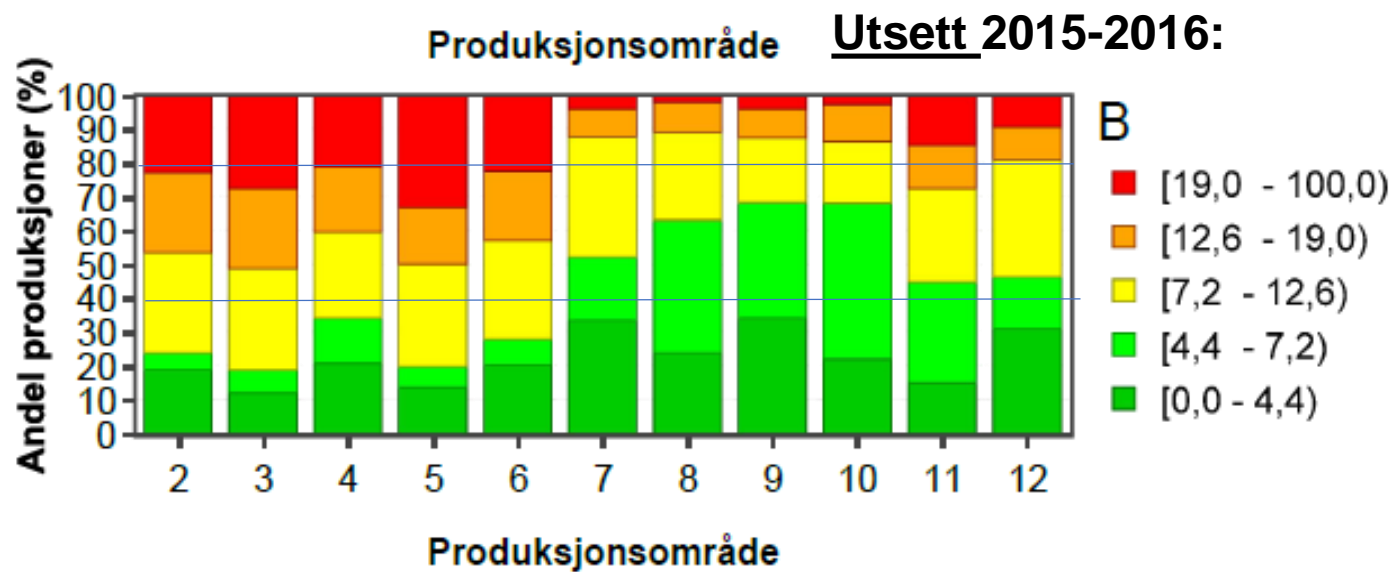
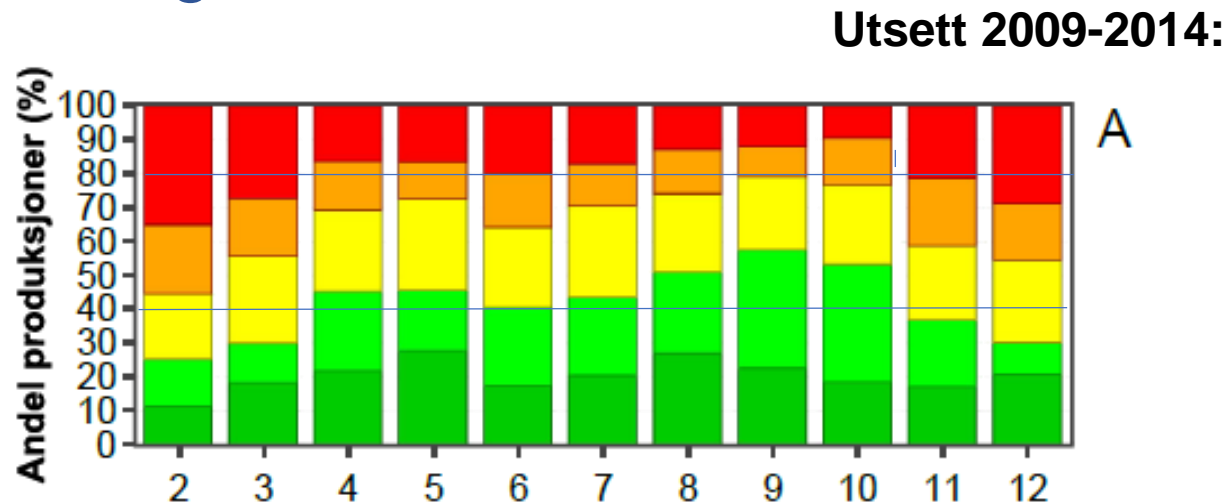
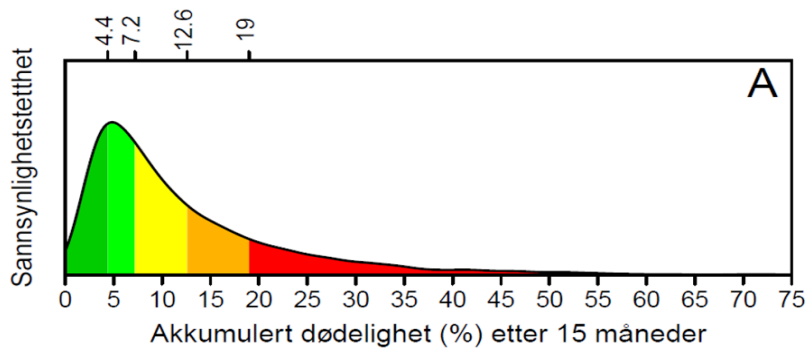

Utsett 2015-2016:

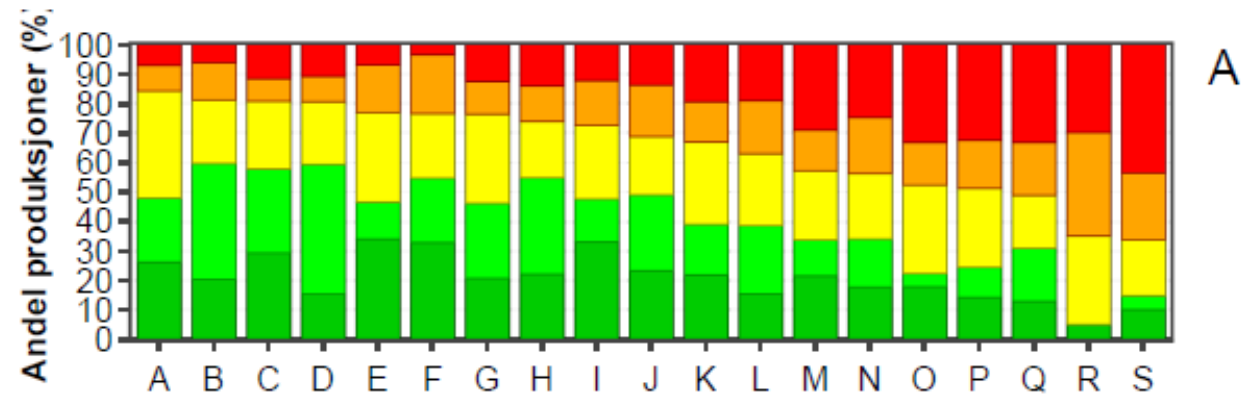
Data: Fiskeridirektoratet og Mattilsynet

Stor forskjell på dødeligheten i de ulike produksjonsområdene – forverring i sør, men bedre i nord

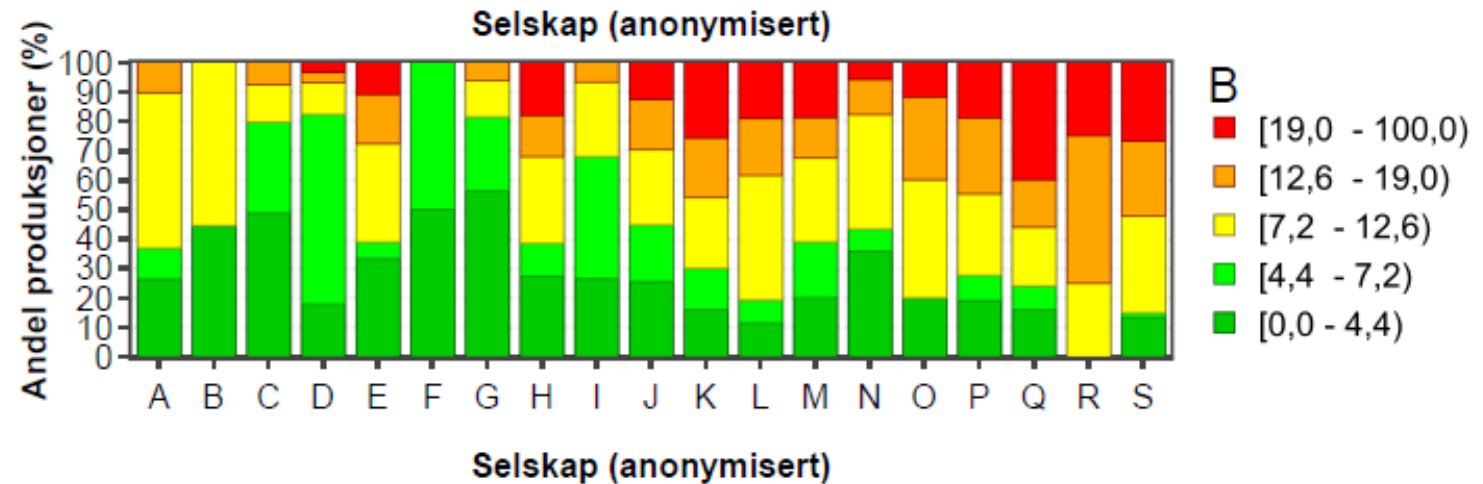

Stor forskjell mellom ulike selskap

2009-2014:

2015-2016:

Ca 3% dødelighet (etter 1 mnd) for slaktekylling

Tilsvarener 37% etter 15 mnd.

Kilde: Nortura

Håndtering og
lusebehandling
skader og
dreper mye laks

Hvordan lage en
stressmaskin?

.., men ofte
skyldes
dødeligheten
ukontrollerbare
faktorer

Bakterie dreper laks

Bakterieangrep dreper nå smolt i to av Griegs merder i Øksfjorden i Loppa.

Tenacibaculum sp

Rognkjeksene er en superhelt

Rensefisken rognkjeks kan være redningen for lakseoppdretten. Da gjelder det å holde den frisk.

FOTO: Gyri Teien Haugland

Rognkjeksene kan ha mange ulike farger. Ved kjønnsmodning skifter de farge, og hannfiskene blir røde. Fargen på serumet er lik til fargen på fisken, og kan variere fra rødt, rosa til grønt og blått.

Oppdrettsnæringens martyrer

42 millioner rensefisk ble brukt i norsk oppdrettsnæring i Norge i 2017, viser tall fra BarentsWatch. Nær 100 prosent av dem dør i merdene.

Dato: 05.01.2018 / Av: Trygve T. Poppe / Estimert lesetid: 8 min

Sentrale aktører i den aktuelle fiskevelferdsdebatt i Norge: Laks, rognkjeks, bergnebb, grønngylt og lakselus. Foto: Poppe.

Rekordhøy lønnsomhet for oppdrettere

Fiskeridirektoratet omtaler 2016 som et gullår for laks- og ørretprodusenter – med gjennomsnittlig driftsmargin på 36,3 prosent – men advarer om høye kostnader.

Artikkel av: NTB
10. august 2017 - 05.46

Lest av
2239

Laksefest med kostnadsbombe

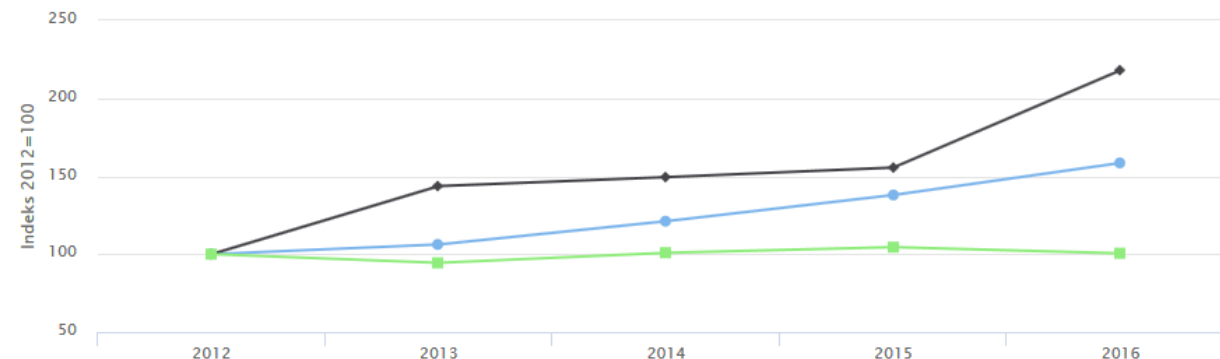

Publisert: 30.08.2017 | Tekst: Øystein Krogsrud

Havbrukselskapene fikk et samlet driftsresultat på 24,9 milliarder kroner i fjor, opp fra 10,5 milliarder i 2015. Men her er diagrammet som gjør spesialrådgiver Karl Almås i SINTEF Ocean urolig over kostnadsutviklingen.

Flat produksjon – stigende priser og kostnader

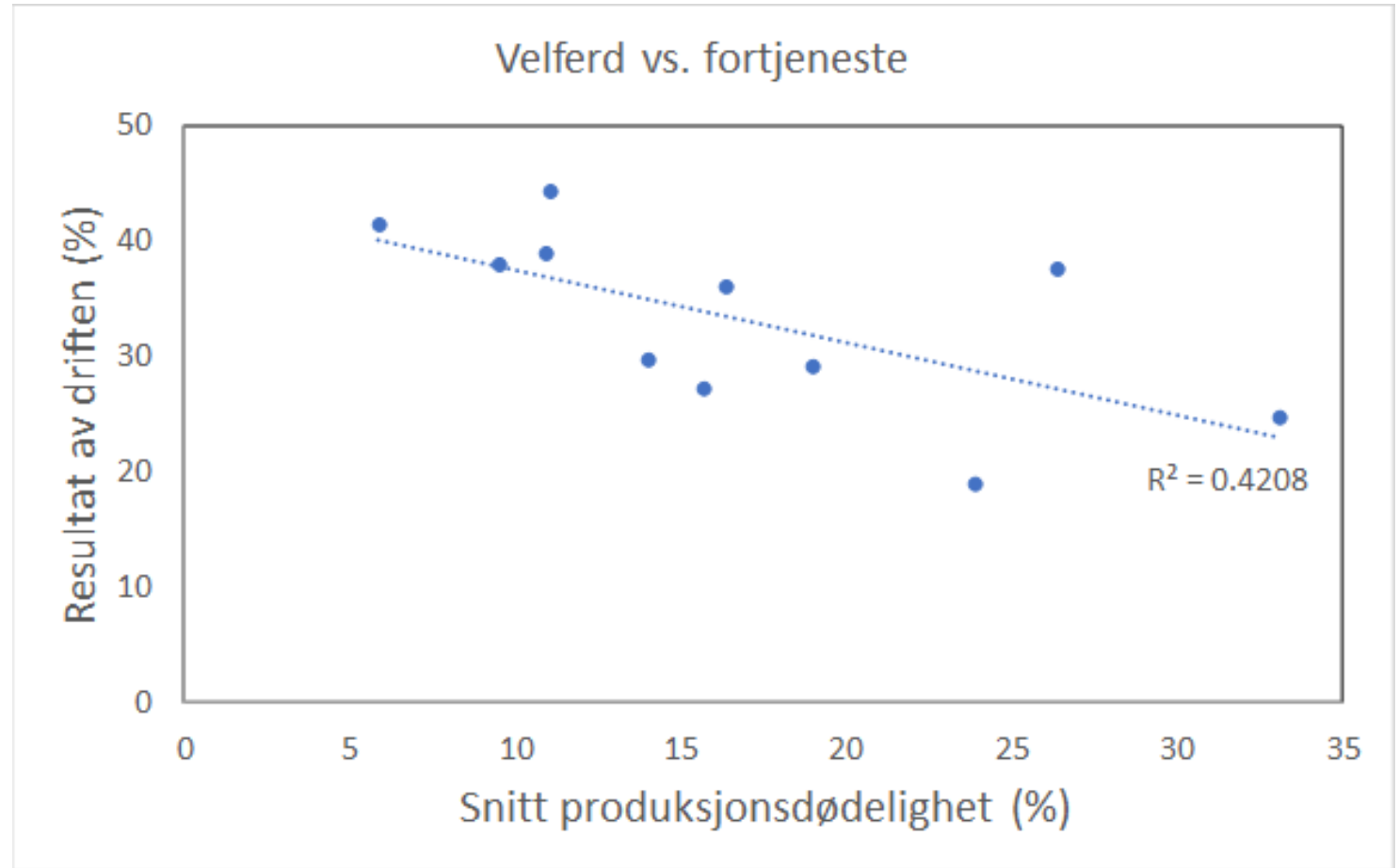
Indeks 2012=100

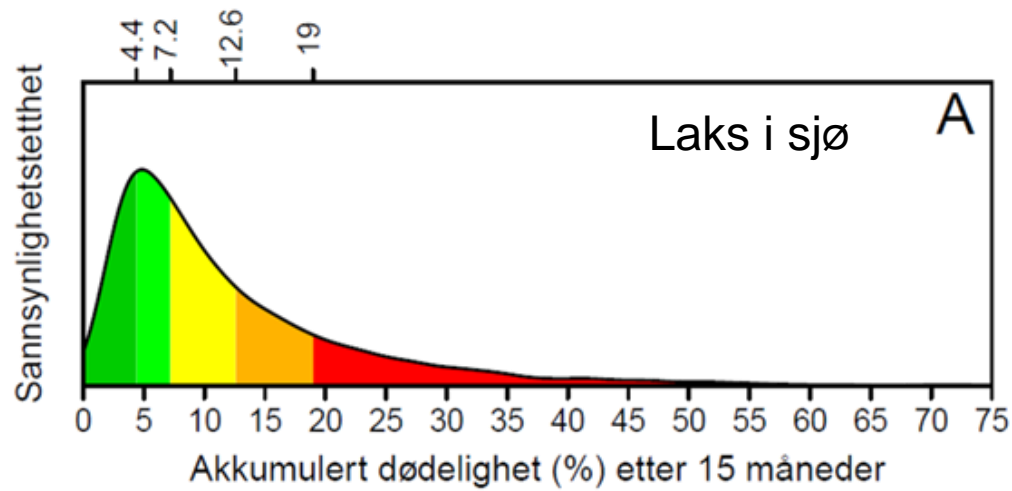

Sum driftskostnader oppdrettselskaper (næringskode 3.211) Eksportpriser fersk oppdrettslaks – gjennomsnitt ukespriser
Salg av slaktet matfisk fra oppdrett

God
fiskevelferd
gir god
økonomi?

Produksjons-
dødelighet (2016
utsett) og
driftsresultat for
de 10 største
lakseoppdretterne

Dagens produksjons-
teknologier er for ustabile
og usikre til å sikre god
dyrevelferd for all
oppdrettsfisk og rensefisk

Havbruk skal bli best på dyrevelferd

Publisert 21.03.2018 av Are Kvistad
Fiskevelferd Sjømat Norge Havbruk Miljø og Helse

RELATERT INFO

Faktaark

Sjømat Norge skal utarbeide felles rutiner for beste praksis for dyrevelferd i havbruksnæringen innen 2021. I tillegg etableres forumet AquaWelfare som skal være en pådriver i arbeidet med dyrevelferd i havbruksnæringen.

..., men store forskjeller
mellom selskaper og
lokaliteter tyder på stort
forbedrings-potensiale
ved gjennomføring av
«beste praksis»

Kaller inn til krisemøte om laksedød

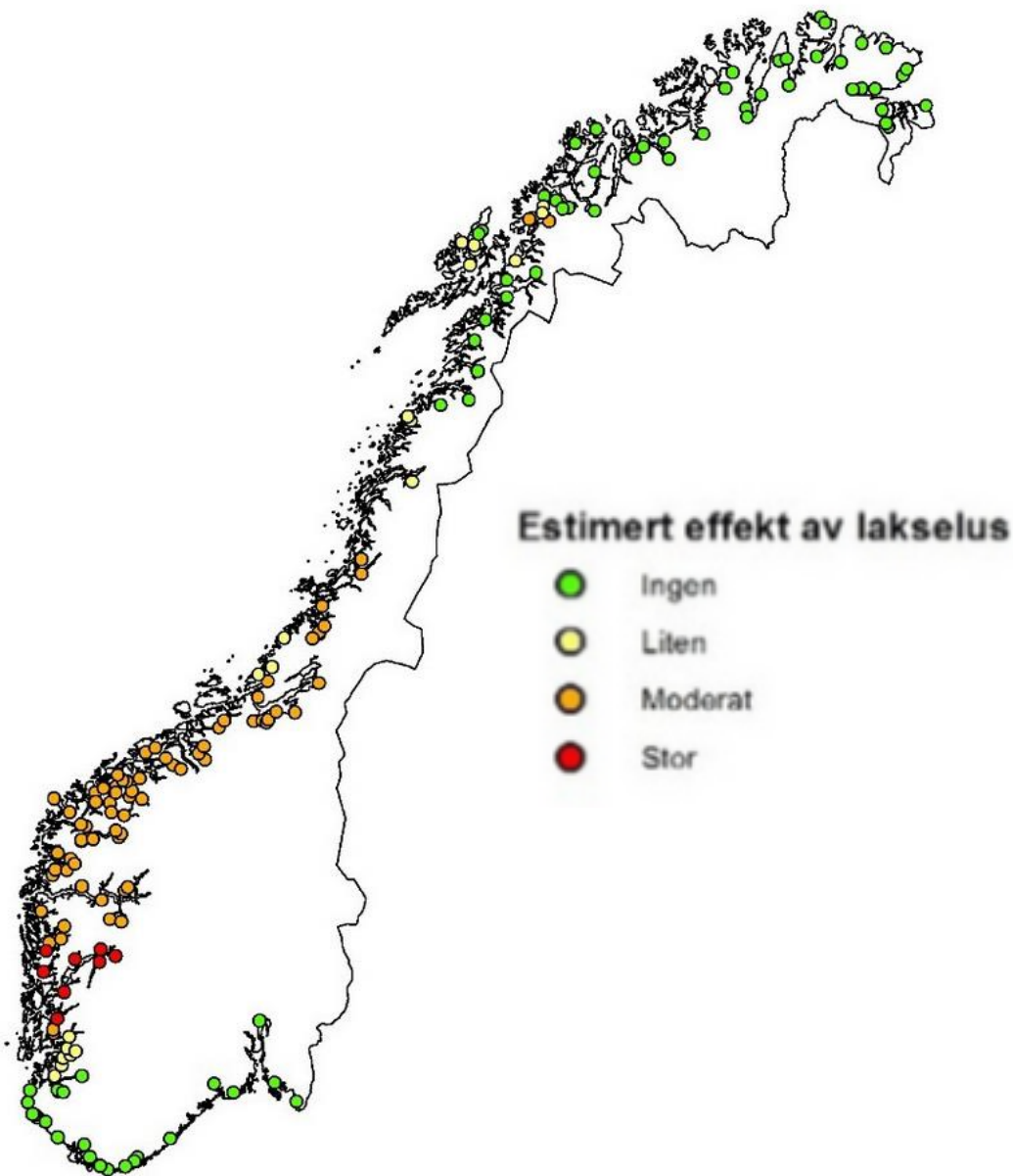
Fiskeriminister Per Sandberg kaller inn alle aktørene i laksebransjen til møte om hvordan få redusert dødlighet i merdene. I snitt dør hver femte laks.

Miljøproblemer på grunn av fiskeoppdrett har fått prioritet på bekostning av dyrevelferd?

Bedre fiskevelferd og redusert dødelighet er nå prioritert av myndighetene.

Analysene viste at det var miljøgifter (kopper eller nikkel), smittepress fra lakselus og innslaget av rømt oppdrettslaks som forklarte forskjellene i innsig av villaks mellom bestander. Analysene kan også brukes til å anslå hvor stor effekten er på de enkelte bestandene (se figur).

Parasitter og sykdommer kan ikke kontrolleres av hver enkelt oppdrettere

Noen lokaliteter er mer utsatte og mindre egnet enn andre.

Et felles problem som må løses i felleskap av fiskeoppdrettere og myndigheter

DEBATT

Oppdrettsnæringens martyrer

42 millioner rensefisk ble brukt i norsk oppdrettsnæring i Norge i 2017, viser tall fra BarentsWatch. Nær 100 prosent av dem dør i merdene.

Dato: 05.01.2018 / Av: Trigve T. Poppe / Estimert lesetid: 8 min

Sentrale aktører i den aktuelle fiskevelferdsdebatt i Norge: Laks, rognkjeks, bergnebb, grønnngilt og lakselus. Foto: Poppe.

Rensefisken har svært dårlig velferd og er ikke i stand til å mestre miljøforholdene i merdene. Mye villleppefisk skades under fangst og transport.

Kan vi leve med dette?

«But the time will come when inhumanity protected by custom and thoughtlessness will succumb before humanity championed with thought. Let us work that this may come.»

A. Schweitzer

Hva kan gjøres for å bedre oppdrettsfiskens velferd?

Mer skånsom behandling

Mer kontrollerbar, sikker og skånsom teknologi

Mer robust fisk som mestrer oppdrettsforholdene

Koordinert produksjon for å bekjempe sykdom og parasitter (f.eks. brakkleggingssoner)

